

KOD UCZNIWA

--	--	--

Etap: wojewódzki

Data: 11 marca 2015 r.

Czas pracy: 90 minut

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 9 stron i 24 zadania.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” **bezpośrednio na arkuszu.**
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.

Liczba punktów możliwych do uzyskania: 60
Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	4	3	1	3	4	4	2	1	1	3	4	1	6	1	5	2	1	2	4	4	1	1	1	1	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																									

Podpisy przewodniczącego i członków komisji:

1. Przewodniczący -	7. Członek - .....
2. Członek -	8. Członek - .....
3. Członek -	9. Członek - .....
4. Członek -	10. Członek - .....
5. Członek -	11. Członek - .....
6. Członek -	12. Członek - .....

Materiały źródłowe do zadania 1.

1. Składa się z przedstawicieli wszystkich państw członkowskich ONZ, z których każde ma jeden głos. Odbywa coroczne sesje zwyczajne, które rozpoczynają się każdego roku we wtorek następujący po drugim poniedziałku września. Decyzje w najważniejszych kwestiach, jak (...) przyjmowanie nowych członków Organizacji Narodów Zjednoczonych, zawieszanie w korzystaniu z praw i przywilejów członkowskich, sprawy budżetowe oraz dotyczące pokoju i bezpieczeństwa, przyjmowane są większością 2/3 głosów. W pozostałych sprawach - zwykłą większością głosów.

Źródło: http://msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/organizacje_miedzynarodowe/organizacja_narodow_zjednoczonych/organy_onz/

2. W skład (...) wchodzi 15 państw, z czego pięć posiada status stałych członków (...). Pozostałe 10 państw wybieranych jest (...) na kadencję dwuletnią, przy czym co roku wybieranych jest pięciu niestałych członków. Członek ustępujący nie może być wybrany na następną kadencję. W celu zachowania reprezentatywności geograficznej (...) podjęło w 1963 r. decyzję, że państwom Afryki i Azji przysługiwac będzie 5 miejsc, państwom Europy Wschodniej 1 miejsce, 2 miejsca państwom Ameryki Łacińskiej i Karaibów oraz 2 miejsca państwom Europy Zachodniej i z pozostałych regionów.

Źródło: http://msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/organizacje_miedzynarodowe/organizacja_narodow_zjednoczonych/organy__onz/

3. (...) jest głównym organem sądowym ONZ, ustanowionym w 1945 roku na mocy Karty Narodów Zjednoczonych. Siedzibą (...) jest Haga (Królestwo Niderlandów). (...) jego kompetencje, postępowanie oraz opinie doradcze określone zostały w Statucie, który stanowi również integralną część Karty Narodów Zjednoczonych.

Źródło: http://msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/organizacje_miedzynarodowe/organizacja_narodow_zjednoczonych/organy__onz/

Zadanie 1. (4 p.)

A. Dopisz pełne polskie nazwy organów ONZ do właściwych liczb, odpowiadających odpowiednim opisom.

1. ....
2. ....
3. ....

B. Wymień wszystkich stałych członków organu wymienionego w opisie drugim.

Materiał źródłowy do zadania 2

Źródło: <http://bi.gazeta.pl/im/12/d6/bd/z12441106Q.jpg>

Zadanie 2. (3 p.)

Określ, czy zdania dotyczące instytucji, której symbol przedstawiony jest na ilustracji są prawdziwe, czy fałszywe, wpisując odpowiednio P- prawda lub F- fałsz.

	Opis funkcji	Prawda/Fałsz
A.	Ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych będących prawnym środkiem płatniczym w Polsce.	
B.	Organizuje obieg pieniężny i reguluje ilość pieniądza w obiegu.	
C.	Zorganizowany jest w formie samodzielnego przedsiębiorstwa czerpiącego dochody z wykonywania operacji bankowych.	

Źródła: http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/o_nbp/informacje/.html i <http://mfiles.pl/pl/index.php/>

Material źródłowy do zadania 3.

Zadaniem GPW jest organizacja obrotu instrumentami finansowymi (...) zapewnia koncentrację w jednym miejscu i czasie ofert kupujących i sprzedających w celu wyznaczenia kursu i realizacji transakcji.

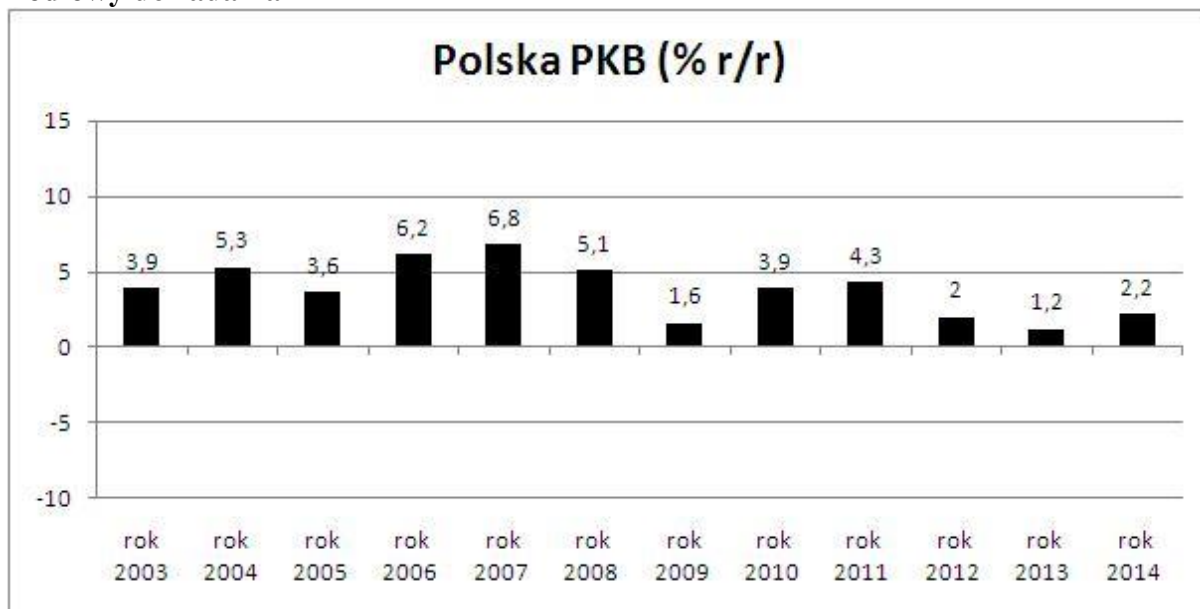
Źródło: http://www.gpw.pl/o_gpw

Zadanie 3. (1 p.)

Rozwiń skrót opisywanej w tekście instytucji.

.....

Material źródłowy do zadania 4

Źródło: http://s2.manifo.com/usr/f/f0b13/97/manager/pkb_polska.jpg

Zadanie 4. (3 p.)

A. Wstaw znak X obok zdań dotyczących pojęcia ekonomicznego przedstawionego w źródle.

	Definicja	Znak X
1.	Jest to łączna wartość wyrażona w pieniądzu końcowych dóbr i usług wytworzonych w danym kraju w danym roku.	
2.	Jest to suma wartości dodanej wytworzonej przez wszystkie przedsiębiorstwa w danym kraju.	
3.	Dziedzina życia zbiorowego, w której następuje produkcja dóbr i usług, ich podział, wymiana oraz wykorzystanie.	

Źródło: <http://mfiles.pl/pl/index.php>

http://pl.wikibooks.org/wiki/Pomocnik_olimpijczyka_-_Elementy_wiedzy_obywatelskiej_i_ekonomicznej/Ekonomia

B. Podaj pełną nazwę tego pojęcia.

.....

C. Podaj lata, w których nastąpił największy wzrost PKB.

.....

D. Podaj o ile punktów procentowych nastąpił największy spadek PKB.

.....

E. Podaj lata, w których PKB był na tym samym poziomie.

.....

Zadanie 5. (4 p.)

A. Wpisz w odpowiednie miejsca tabeli cyfry odpowiadające opisanym formom korupcji. Odpowiedzi wybierz spośród: 1. płatna protekcja, 2. łapówkarstwo, 3. defraudacja, 4. nepotyzm

	Opis formy korupcji	Cyfra
A.	Wręczanie, branie lub żądanie korzyści majątkowej.	
B.	Nadużywanie zajmowanego stanowiska poprzez faworyzowanie krewnych.	
C.	Przywłaszczenie czyjejś własności, która została powierzona sprawcy na określony czas.	
D.	Przyjęcie korzyści majątkowej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy.	

Źródło: <http://upload.wikimedia.org/wikibooks/pl/thumb/2/2e/Korupcja.png/750px-Korupcja.png>

B. Wymień 3 skutki, które powoduje korupcja.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 6. (4 p.)

Wpisz do tabeli odpowiednie liczby odpowiadające imionom i nazwiskom osób oraz nazwom funkcji, jaką pełnią obecnie w instytucjach UE. Odpowiedzi wybierz spośród.

Imiona i nazwiska: 1. Martin Schulz, 2. Donald Tusk, 3. Jean Claude Juncker, 4. Federica Mogherini, 5. Elżbieta Bieńkowska

Nazwy funkcji: 6. Przewodniczący Parlamentu Europejskiego, 7. Przewodniczący Komisji Europejskiej, 8. Wysoki Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, 9. Przewodniczący Rady Europejskiej, 10. Komisarz ds. Rynku Wewnętrznego i Usług.

<http://bi.gazeta.pl/im/a6/11/10/z16848294Q,-przewodniczacy-Komisji-Europe.jpg>

https://encryptedtbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GeT2QGhCtZGoKyxAizLcv_GcibDcKopX7GMUQyFFzW_jAybXIm

A.

B.

<http://r-http-eb.dcs.recdn.pl/http/o2/tvn/web-content/m/p1/i/1f3202d820180a39f736f20fce790de8/f7974cc0-3070-11e4-ae3e-0025b511226e.jpg>

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/94/2014.jpg/240px2014.jpg>

C.

D.

Material źródłowy do zadania 7.

Źródło: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/11/European_Union_as_a_single_entity.svg/2000px-European_Union_as_a_single_entity.svg.png

Zadanie 7. (2 p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

1. Mapa przedstawia Unię Europejską w roku

- A. 1995
B. 2004
C. 2007
D. 2014

2. Wymień, które państwo z zaznaczonych na mapie członków UE, nie należało do tej organizacji w roku podpisania Traktatu Lizbońskiego.

Material źródłowy do zadania 8.

(...) To jedna z podstawowych zasad ustrojowych UE, która została powołana do spełniania celów, z którymi wchodzące w jej skład państwa nie poradziłyby sobie równie dobrze samodzielnie. Zasada ma w UE dwa znaczenia. W pierwszym dotyczy podziału zadań między organami Unii Europejskiej a administracjami rządowymi, władzami regionalnymi i lokalnymi, w drugim określa zakres prawodawstwa unijnego w aspekcie tematyki i charakteru regulacji. Zasada (...) legitymizuje sens istnienia UE i jednocześnie podkreśla jej demokratyczny charakter. (...) Na skutek podziału kompetencji i zbliżenia procesu decyzyjnego do obywatela, skłania się go do aktywnego partycypowania w systemie rządów.

Źródło: <http://www.uniaeuropejska.org>

Zadania 8. (1 p.)

Podaj nazwę zasady stosowanej w Unii Europejskiej, która została przedstawiona w tekście.

Zadanie 9. (1 p.)

Na podstawie Kompendium Wiedzy o Unii Europejskiej, uporządkuj chronologicznie wydarzenia związane z drogą Polski do UE, wpisując liczby od 1 do 5.

	Wydarzenie	Kolejność chronologiczna
A.	Początek negocjacji Polski z UE.	
B.	Przyjęcie przez Sejm RP Narodowej Strategii Integracji.	
C.	Referendum akcesyjne.	
D.	Podpisanie Układu Europejskiego.	
E.	Złożenie wniosku o członkostwo Polski w UE.	

Zadanie 10. (3 p.)

Na podstawie Kompendium Wiedzy o Unii Europejskiej, wymień nazwy trzech kompetencji, w jakie został wyposażony Parlament Europejski.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

Zadanie 11. (4 p.)

Na podstawie Kompendium Wiedzy o Unii Europejskiej, dopisz do każdego opisu określenie koncepcji powstania UE.

	Opis koncepcji	Nazwa koncepcji
A.	Wspólnota opierałaby się na współpracy niezależnych państw, zachowujących duży zakres autonomii i suwerenności narodowej.	
B.	Stopniowe dochodzenie do ściślejszych powiązań politycznych i prawnych. Poszczególne państwa powinny się zrzec swojej suwerenności i przenieść ją na ponadnarodowe organa.	
C.	Proces integracji to budowanie konsensusu i wspólnoty bezpieczeństwa, opartej na poszanowaniu pewnych wspólnych wartości i wierze w możliwości pokojowego rozwiązania problemów.	
D.	Najważniejsze dla procesu integracji są regulacje o charakterze konstytucyjnym, kształtowane przez organy ponadnarodowe, które ustalają też podział kompetencji między szczeblem krajowym i ponadnarodowym.	

Zadanie 12. (1 p.)

Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Największa część budżetu UE w latach 2007-2013 została przeznaczona na:

- A. Administrację
- B. Politykę spójności
- C. Rolnictwo
- D. Bezpieczeństwo i sprawy obywatelskie

Zadanie 13. (6 p.)

Na podstawie lektury *Stosunki międzynarodowe* pod red. W. Malendowskiego i Cz. Mojsiewicza, wpisz nazwę spornego obszaru konfliktów między państwami przedstawionymi w tabeli.

	Strony konfliktu	Sporny obszar
A.	Hiszpania - Wielka Brytania	
B.	Indonezja - Portugalia	
C.	Turcja - Grecja	
D.	Indie - Pakistan	
E.	Japonia - Rosja	
F.	Argentyna - Wielka Brytania	

Material źródłowy do zadania 14.

Źródło: http://www.wroclaw.pl/files/cmsdocuments/2716400/paragon2013_125_125_BIG.jpg

Zadanie 14. (1 p.)

Podaj pełną nazwę instytucji, do której może zgłosić się poszkodowany klient.

UOKiK- .....

Zadanie 15. (5 p.)

Na podstawie *Encyklopedii. Prawo nie tylko dla prawników* wymień 5 czynów nieuczciwej konkurencji.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Material źródłowy do zadania 16.

Źródło: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/22/Jugos%C5%82awia_2006-2008-map.png

Z pewnością ważnym czynnikiem, który wpłynął na decyzję części państw europejskich, a także USA, w kwestii poparcia idei niepodległości (...) były wydarzenia z lat 90 XX wieku i prześladowania, jakich dopuszczały się wówczas siły serbskie, prowadzące ostatecznie do interwencji Sojuszu w 1999 roku. Przedstawiono również argumenty, iż nie powinno się ponownie włączać tego obszaru do Serbii.

Źródło: Źródła nienawiści. Konflikty etniczne w krajach postkomunistycznych, pod red. K. Janickiego str. 73

Zadanie 16. (2 p.)

Podaj nazwę państwa, o którym mowa w tekście oraz rok ogłoszenia przez nie niepodległości.

Nazwa .....

Rok .....

Material źródłowy do zadania 17.

System gospodarczy, w którego ramach wytwórcy produkują towary, usługodawcy oferują usługi, a klienci swobodnie wybierają najkorzystniejsze oferty. (...) Zakłada, że przedsiębiorstwa obecne na rynku należą w przeważającej mierze do prywatnych właścicieli (indywidualnych i działających w spółkach), że wszyscy mają te same warunki prawne (np. warunki podatkowe). (...) Zapewnia stałą konfrontację podaży i popytu oraz konkurencję między przedsiębiorstwami.

Źródło: Szkolny słownik wiedzy o społeczeństwie pod red. Ł. Wordliczka, Kraków 2008, s.75-76

Zadanie 17. (1 p.)

Podaj nazwę systemu gospodrczego opisanego w źródle.

.....

Materiał źródłowy do zadania 18.

- Swoboda przemieszczania się i osiedlania
- Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach samorządowych w państwie zamieszkania
- Prawo do opieki dyplomatycznej i konsularnej w państwie trzecim

Źródło: <http://www.uniaeuropejska.org/obywatelstwo-unii-europejskiej>

Zadanie 18. (2 p.)

A. Podaj nazwę dokumentu prawnego Unii Europejskiej oraz rok jego podpisania, z którego wynikają powyższe uprawnienia

Nazwa dokumentu .....

Rok podpisania .....

B. Podaj, komu przysługują uprawnienia zawarte w tekście.

.....

Zadanie 19. (4 p.)

Wpisz do tabeli pełne, polskie nazwy opisanych instytucji europejskich.

	Opis instytucji	Nazwa instytucji
A.	Nie była przewidziana w traktatach założycielskich, ale ukształtowała się pod wpływem potrzeb i z biegiem czasu stała się formą współpracy państw członkowskich, bez której nie może się wydarzyć nic, co miałoby fundamentalne znaczenie dla Unii Europejskiej. Jej geneza jako formy spotkań głów państw członkowskich Wspólnot Europejskich sięga początku lat sześćdziesiątych. Jest głównym organem politycznym Unii.	
B.	Jest kluczowym organem zarządzającym i wykonawczym Wspólnot Europejskich o charakterze ponadnarodowym. Działa na zasadzie kolegalności, tzn. decyzje podejmowane są przez kolegium komisarzy, którzy są zbiorowo odpowiedzialni politycznie przed parlamentem. Jedną z najważniejszych funkcji instytucji jest prawo do inicjatywy ustawodawczej.	
C.	Jest drugim głównym organem decyzyjnym. Jej członkowie są rzecznikami interesów swoich państw i za swoją działalność odpowiadają przed własnymi rządami. Obraduje w rozmaitych składach branżowych, ponieważ w zależności od omawianego zagadnienia w spotkaniach uczestniczą ministrowie odpowiedzialni za poszczególne resorty.	
D.	Spośród instytucji wspólnotowych przeszła największe zmiany w składzie osobowym, strukturze i kompetencjach. Uczestniczy w procesie legislacyjnym dzięki wprowadzonej przez Traktat o Unii Europejskiej procedurze współdecydowania. Uczestniczy w procedurze uchwalania i kontroli budżetu, decydując głównie o tzw. wydatkach nieobligatoryjnych. Funkcję kontrolną realizuje głównie za pomocą interpelacji i zapytań.	

Źródło: na podstawie Kompendium wiedzy o Unii Europejskiej.

Zadanie 20. (4 p.)

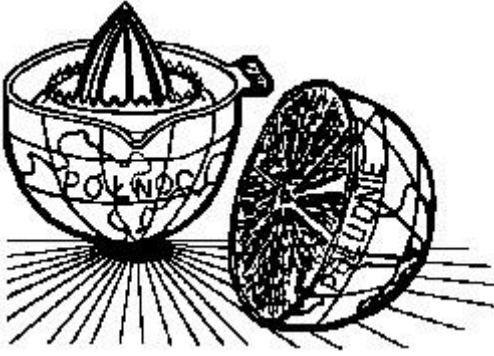
Określ, czy poniższe zdania dotyczące traktatów Unii Europejskiej są prawdziwe czy fałszywe, wpisując odpowiednio P- prawda, F- fałsz.

	Zdanie	Prawda /Fałsz
A.	Traktat Lizboński wzmocnił znaczenie zasady solidarności. Każdy parlament narodowy ma możliwość rozpatrywania, czy wnioski Komisji uwzględniają tę zasadę.	
B.	Traktat ustanawiający konstytucję dla Europy został podpisany w 2003 roku, ale nie wszedł w życie.	
C.	Traktat Nicejski wprowadził zmiany, które miały przygotować system decyzyjny i instytucjonalny Unii do funkcjonowania w składzie 28 państw członkowskich.	
D.	Traktat Amsterdamski objął swoim zakresem dorobek prawny porozumienia z Schengen z 1985 r., ale odrębne rozwiązania w tym zakresie zachowały Dania, Wielka Brytania i Irlandia.	

Źródło: na podstawie Kompendium wiedzy o Unii Europejskiej

Material źródłowy do zadania 21.

Źródło: <http://img850.imageshack.us/img850/3072/wospodstawazadanie23.jpg>

Zadanie 21. (1 p.)

Nazwij problem współczesnego świata przedstawiony na rysunku.

.....

Material źródłowy do zadania 22.

Różnie umotywowane, najczęściej ideologicznie, planowane i zorganizowane działania pojedynczych osób lub grup, podejmowane z naruszeniem istniejącego prawa w celu wymuszenia od władz państwowych i społeczeństwa określonych zachowań i świadczeń, często naruszające dobra osób postronnych; działania te są realizowane z całą bezwzględnością, za pomocą różnych środków (...), w warunkach specjalnie nadanego im rozgłosu i celowo wytworzonego w społeczeństwie lęku.

Źródło: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/:3986796.html>

Zadanie 22. (1 p.)

Nazwij zagrożenie współczesnego świata opisane w materiale źródłowym.

.....

Material źródłowy do zadania 23.

Źródło: <http://facefun.pl/static/foto/wzrost-cen-cukru-2036.jpg>

Zadanie 23. (1 p.)

Podaj nazwę zjawiska ekonomicznego, które przedstawiają ilustracje.

.....

Źródło: <http://i.iplsc.com/-/00013QPLK1F4A3MV-C117.jpg>

Material źródłowy do zadania 24.

Osoba prześladowana ze względu na: poglądy polityczne, rasę, religię, przynależność do szczególnej grupy społecznej, narodowościowej w swym państwie ojczystym, przebywająca poza terytorium tego państwa i nie mogąca skorzystać ze sprawowanej przez nie ochrony (dodatkową przesłanką jest indywidualna obawa przed prześladowaniem).

Źródło: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/:3990750.html>

Zadanie 24. (1 p.)

Podaj stosowane określenie w konwencji genewskiej dla osoby opisanej w tekście.

.....